

STRAFFEN

Det fortelles om en av drivkraftene i rettsoppgjøret at han oppsøkte dem som han hadde dømt, i fengslet. Sakene hadde lært ham at det han opprinnelig trodde, var feil. Dette ville han ha fortalt dem han dømte, men de avviste ham. Kort tid etter døde han.

Det finnes imidlertid koryfeer fra den samme tid som fremdeles går omkring og har vist seg mer seiglivede.

Det er ikke så sjeldent en kan treffe en av dem, en av de virkelige store kanoner fra den tid, med svadaen i orden og en mektig pondus å klaske i vektskålen.

Det er ikke kjent at han noen gang oppsøkte noen av dem han fikk dømt fra liv og gods og ære, men for dem som kjenner ham fra gamle dager er det påfallende at han er blitt så fjern i øynene der han tar seg frem i menneskemengden på gater og plasser.

Han ser ikke folk, men det er ikke fordi han er overlegen, eller fordi han som den travle dagens mann har så meget å stå i. Slik er nemlig ikke hans holdning.

Det er til å ta og føle på når en ser ham på gaten at han vil ikke se. Han orker ikke å se.

Han vet nemlig at der i menneskemengden møter han hver dag og overalt mennesker som han har vært med på å røve for frihet, gods og ære. Han møter enker. Han møter farløse som ved synet av ham husker hvem de kan takke for at de mistet sitt og sine.

Dette vet han. Hele hans fjerne holdning forteller det der du møter ham uten at du noensinne er i stand til å fange hans blikk, å møte hans øyne.

Som veludannet jurist visste han inderlig vel hva han lante seg til. Slik som enhver jurist i virkeligheten vet det i dag. Han tok konsekvensen av det for så vidt som han tidlig trakk seg ut av suppedasen han hadde vært med på å få i stand, men han har ennå ikke tatt konsekvensen av at han viste hvor galt det hele var, hvor uhyrlig, hvor forbrytersk.

Derfor er det at han ikke kan møte deres øyne som fikk sitt liv ødelagt under hans hensynsløse ferd mot bedre vitende. De, hans ofre søker frimodig hans blikk. Han, anklageren, viker unna. Straffen er over ham, og med den går han mot sin grav.

Han visste hvordan det var, men han sa det ikke. Han vet, men han tier.

Sin dom har han sagt over seg selv, der han med sine ofres medynk i kjølvannet forsøker å dukke sin store person ned i menneskehavet, mens øynene svømmer ikkeseende ute i det blå.

A.

Berlin-krisen - -

(Forts. fra s. 7)

17 månader tidligere hadde varit överens om att vi måste göra: nämligen att taga och hålla Berlin med omgivande territorium till dess fredsfördrag slutits efter kriget.

Vem fattade avgörandena om att draga våra arméer tillbaka i Europa och låta Sovjet tråda i stället? General Eisenhower gav orderna; och i sin bok «Crusade in Europe» (publicerad 1948, innan de hemskna konvenserna av dessa avgöranden stodo fullt uppenbara för allmänheten) tog Eisenhower sin del av äran för dessa beslut. När han fyra år senare kom in i politiken förnekade Eisenhower ansvaret: han gjorde gällande, att han uteslutande varit en soldat, som lytt till order, redskap för beslut, som presidenterna Roosevelt och Truman fattat.

*

Till denna framställning med dess klara belysning av de krigshändelser, som under de ödesdigra månaderna 1945 skapade dagens läge i Europa, är inte mycket att tillägga. Krigsdemokraterna i väst, enkannerligen USA, men även England under Churchill, gav världskommunismen i Moskva ett fundament för vidare erövring i Europas hjärta. Och hjärnorna, der dessa infernaliska planer smiddes, tillhörde kretsar bakom «statsmännen» Roosevelt, Churchill och Truman, vilka alltjämt i förskräckande grad «osynligt» rycka i de trådar, som dirigera världsutvecklingen.

Sannhet og rett i «demokratisk» regi

I artiklen på 2. side i forrige nummer var det midt i 3. spalte falt ut noen ord. Vi gjengir omhandlede avsnitt i korrigert form:

«I stil hermed — og nødvendig som forutsetning for regeringens forhold — var det at jurister i ledende stillinger nedværdiget seg til å svikte sitt hellige kall ved å bli politiske redskaper og dømme i strid med internasjonale rettsprinsipper og landets konstitusjon, — jurister, som selv skulle vært stillet for retten og dømt etter riksrettslovens § 17, b-c, jfr. straffelovens § 139/1».

75 år.

Ved veis ende?

Ny musikk, Norsk seksjon av International Society of Contemporary Music hadde nylig en «musikk-aften» i Statens Håndverk og Industriskoles lokale (27. september).

Hovedpersonen var en koreansk komponist, med et ganske usedvanlig talent.

Startskuddet gikk da pianisten kastet et egg i veggen så innholdet fløt. Deretter veltet han pianoet så det ble stående på høykant. Med en tang rispet «pianisten» nedover strengene, deretter tok han til med en snekkerhøvel på treverket så flisene føyk, det egentlig musikalske innslag var noen sterke hyl, hvoretter kunstneren fortsatte med sagførervirksomheten. Trampet i klaveret, på Krust-vis, med skoene.

Der står videre i referatet at

kunstneren slo opp en rød paraply; så var det kasting av erter innsmurt med såpeskum, hvorefter konsertmesteren hyllet seg inn i et dekke av hvitt talkum. (Mulinens for å illudere som det spøkelse han åpentbart ønsket å være).

Til kunstnerens musikalske prestasjoner hørte også at han jumpet opp i et med vann fylt badekar med klærne på, for etterpå å sette tennene i pianoet der han gnog løs av hjertens lyst, og så slukket han pedalene. (Hva han nå kunde mene med det). Til forestillingen hørte også at kunstneren klippet en flik av skjorteflaket på en av tilhørerne (tilskuerne).

Ovenstående er et resyme av Arbeiderbladets musikanmelders referat.

Om å feie for egen dør.

I FARMAND klipper vi denne sôte lille innsender:

Herr redaktør!

I «Dagbladet» for onsdag 23. august 1961 har Stein Viksveen en artikkel om Portugal og Angola. Her omtales også et forhold, som ansees for særlig forkastelig skjønt det sikkert har forekommet til alle tider og også sikkert forekommer idag på ymse steder foruten i Angola. Det er *utleien av fanger*. Det er ikke forståelig at man her i det lille Norge løfter pekefingeren til moralsk indignasjon mot andre nasjoner for en foretakelse som i fullt mon foregikk her i alle tiders ideal av en stat for en 10–15 år siden.

Under okk- og akktiden var han radmann i Bærum, og da ble ikke pengene kastet ut av vinduet, nei. Vi hilser den tro tjener av det heles vel — Kristoffer Kahrs Budde. Altid hjelpsom har han den gode samvittighets glade blink i øyet, fordi han alltid har hatt sine meningers mot.

A. L.

Dödsfall

En gammel, trofast NS-mann, en av de ubøyelige som ikke et øyeblikk tenkte på å avfinne seg med uretten, major Olaf Wergeland Five, Matrand er avgått ved døden 80 år gammel.

Major Five kunne, som så mange av den store krets av dyktige og ansvarsbevisste offiserer som sluttet opp om Nasjonal Samling, se tilbake på en stor og omfattende virksomhet i det norske forsvars tjeneste. Han fikk også under kampene i 1940 anledning til å gjøre en ærerik innsats for fedrelandet.

Også bak major Five lukket fengselsportene seg i 1945, og da han slapp ut var han utsatt av det gode patriotiske selskap og bannlyst, fortrinsvis av dem som ingen innsats hadde gjort i det hele tatt. Men den energiske og uknekkelige offiser gav ikke opp. Han bygget seg opp en ny tilværelse på sin jord eiendom i Eidskog, etter å ha skaffet seg stor og omfattende teo-

Hva betyr «landssvik»?

Da ordet «landssviker» ble laget her i Norge i forbindelse med det politiske etterkrigsoppgjør, var de fleste naturligvis ikke klar over hva det egentlig betød. Var det bare et annet ord for «landsforræder», var det en mildere form for slikt landsforræderi, eller var det simpelthen en betegnelse på politiske motstandere som en ville svepte på beste måte?

Noen offisiell forklaring på det er ikke kommet til denne dag, men sikkert er det i allfall at ute blant det gemene folk har ordet «landssviker» ingen tilknytning til det gamle forræderbegrepet. Det betyr kort og godt medlemmer av det politiske parti Nasjonal Samling.

Men myndigheter og presse fortsetter likevel å sjonglere med sine begrepsforvirrende smedeord mot alle de ikke liker. Således heter det i et telegram fra Paris som DAGBLADET offentliggjør, bl. a.: «To offiserer som var dømt for landssvik rømte igår fra to forskjellige sykehus». Av telegrammet fremgår det at det dreier seg om to offiserer som var dømt for å ha forsøkt å styre den generale Gaulle, som selv med hærrens hjelp til vendte seg diktatoriske fullmakter.

Det må etter dette være tydelig at det ligger noe annet i ordet landssvik enn å forråde sitt fedreland.

Daglig friske blomster

SYNNØVE LIE

Blomsterforretning

Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

TM. 44 22 30

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSMØR, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Nansen og Quisling

I idrettsverdenen snakker man stadig om noe som heter å være «bad losers» — dårlige tapere. Men etter annen verdenskrig har man fått et mere aktuelt begrep, og et som rammer betydelig videre felter enn bare idrettslivet: dårlige vinnere.

I gamle dage, da nordisk ånd preget den europeiske kultur, var ridderlighet og høysinn levende begreper, og de kom i sakens natur først og fremst tilslutte når det gjaldt seirherrens forhold til den beseirede. Viste man ikke disse egenskaper, så var man en barbar, en Djengis Khan.

Det sikreste tegn på at denne nordisk betonte europeiske kultur nå holder på å gå tilgrunne, er den uhøytidelige svikt på dette området, den ufattelige avgrunn av hat og forfølgelse, av løgn og historiefalskning, som ikke en gang gjør holdt ved graven.

Vi så det utfolde seg i Nürnberg, ikke bare i selve disse skamløse hekseprosesser bygget på terror og avpressoede vitneforklaringer, på mishandling og på løgn, men også i den grufulle måte ofrene, den tapende part i krigen, ble avlivet på. Det er neppe tvilsomt at denne moralske utglidning når det gjelder forholdet til de overvunne henger nøyne sammen med den brutalisering av krigen, den krigsføring mot sivilbefolkning som England og Sovjet samveldet i første rekke har ansvaret for. Resultatene ser vi umiddelbart i dag, da vi ser at på avgjøremålets rand ført til våpnene, i all den grusomme fullkommenhet som de tekniske fremskritt har gitt dem, som en selvfølge i en kommende krig skal vendes mot de svake og forsvarsløse.

Men, vi behøver ikke lete utenfor landets grenser etter denne uridderlige unordiske holdning, ikke bare mot de gjenlevende fra den store politiske hekseprosess etter okkupasjonen, men også mot politiske motstandere som er døde og borte.

Vi leser i disse dage i alle avisene om feiring av Fridtjof Nansens hundreårsdag. Vi ser av et telegram til Aftenposten fra New York at «i dagene fra 10. - 15. oktober vil 100-årsdagen for Fridtjof Nansens fødsel bli minnet i USA fra Atlanterhavskysten til Stillehavskysten», og her hjemme blir alle skolebarn fortalt om denne i sannhet store nordmann.

Det er smertelig i all denne ordrike feiring av Nansens minne og Nansens gjerning å notere den manglende omtale av et navn som var intimt knyttet, ikke bare til Nansens avgjort største innsats i menneskelighetens tjeneste, men også til den tro på at det norske folk kunne samles under en sterk ledelse, som Nansen var den første som reiste i dette folk. Vi savner overalt en omtale av Vidkun Quislings innsats ved Fridtjof Nansens side under det gigantiske hjelpearbeid i øst som for evig er knyttet til Nansens navn.

Det er ikke nødvendig for oss å fortelle hverken våre leser eller alle snuskepetterne om Quislings innsats ved Nansens side. De vet det så ubeskrivelig godt alle sammen, men når det gjelder de siste, der de sitter rundt omkring i avisene, i kringkasting, i fjernsyn, i forlag, og i filmproduksjonen, så er de så små og uridderlige og forløyede at de ikke tør si det de vet høyt.

Nansen døde gudsjelov i tide, så han kan de bruke og misbrukte på samme måte som de som forfulgte og dømte Knut Hamsun daglig bruker hans navn til reklame og selvforhøyelse rundt omkring i verden. Nansen kan ikke protestere mot urett og menneskejakt lenger.

Alle vet at den Fridtjof Nansen, som skapte Fedrelandslaget, det som ble utgangspunktet for Quislings

Ingen grunn til bekymring!

Som et apropos til dagens leder skal vi gå noen år tilbake i tiden og gi ordet til Aftenpostens Cm (Charles B. Middelthon). Han var 14/4 1954 sterkt bekymret og skrev som følger:

«Med noen engstelse leser jeg at hvis Roald Amundsen-filmen får en god presse, skal det også lages en dokumentarfilm om Nansen — bl. a. med vekt på hans humanitære hjelpearbeide under hungersnøden i Russland etter første verdenskrig.

Det jeg lurer på nu, er hvordan man da skal unngå at hans nære medhjelper fra den tid kommer med på noen av bildene — det skulle jo være en dokumentarfilm. Men så dokumentarisk er det vel kanskje ikke nødvendig å gjøre den?»

Nei, så dokumentariske er de sannhetskjærlige nydemokratisk skildrere av den ingenlunde partiglade Nansen visselige ikke, så Aftenposten og dets Cm kan ta det med ro! Den filmatiske historiefalskning er i trygge hender blant annet hos en Evensmo!

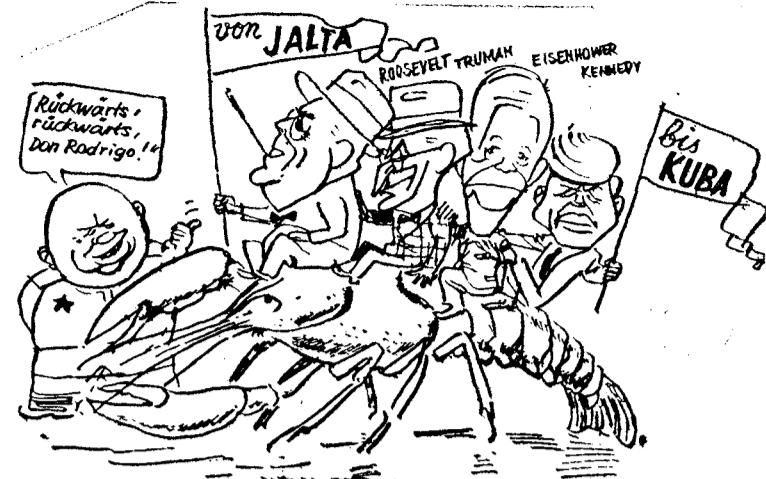
politiske virksomhet og for hans bevegelse Nasjonal Samling, var Quislings store ideal. Det var fra ham han mente seg å ha drømmen om en nasjonal samling av det norske folk i nødens stund, det var hans politiske ideer han så seg som arvtager av, og derfor følte seg forpliktet til å bringe videre da Nansen falt bort.

Enn om man lært de norske skolebarn noe om Nansens store medhjelper også, om den mann som med livet som innsats utførte arbeidet i marken, om den Quisling som fikk slik attest selv av den kjente venstrepolitiker Johan Ludv. Mowinckel i 1932:

«Jeg tror herr Quisling er en idealist, jeg føler det, sa jeg, at han er idealist, men jeg er ikke ganske sikker på at det er heldig for en regjering i disse tider å være så idealistisk preget (!). Enhver som kjenner til hva Quisling har vært og hva herr Quisling har gitt av menneskekjærlighet under sitt lange opphold og arbeid i Russland kan ikke annet enn senke sin kårde for ham».

Dagens etterfølgere av Mowinckel finner tydeligvis ikke bare idealisme, men også ridderlighet for «uheldig» i det offentlige liv, og de senker såvisst ikke sin kårde og sitt hat selv ved gravens rand.

Så dårlig står det til med den nordiske ånd som preget Nansen, og som man frekt våger å ta til inntekt for dagens smålige usseldom.

Krebsen beveger seg som kjent baklengs. Deutsche Wochens-Zeitung serverer denne tegningen med underskriften: Vestens krebs-gang.

Alf Larsen serverer kraftig kost

Vi har ofte før sittet forfatteren Alf Larsen i dette blad. Nå har han skrevet en ny stor artikkel i FARMAND «Rep til en galge», hvorav vi plukker ut noen fyndord:

«Vår tids apokalypse er ikke atombomben og massedøden, det er Medel-Svensson med 35,000 kroner om året og ynglende intet annet enn raggare og raggabrudar».

«Når løgnen er satt i høysetet og bedraget gjort til lov, når forbrytelsen akceptoreres som det naturlige for menneskene og umoralen som lykkegrunnlaget, når samfunnet inrettes etter de dummeste og dovneste og alt åndsliv begynner å innstille seg etter kulturbærmen — da kan en verden ikke bestå mere».

«Kommunismens femtekollonne, i Norden (og forøvrig også andre steder i verden) er i første rekke den radikalt ensrettede høirepresse. De åpenbare kommunistsympatisører og deres bevisstløse medløpere ville ikke være så farlige hvis de ble mødt med en virkelig opposisjon. Men en sådan eksisterer ikke.

Den siste rest av religion og moral: borgerskapets hykleri holder ikke lenger.

Den rå virkelighet: alle «idealeralers» bankerot er over oss».

«De radikale ligner alkoholister som med mektig patos tordner mot alkoholen mens de blir ved med å pokulere».

«Med hat i røsten appelleres der til kjærlighet, med et hjerte fullt av edder og galde forlanges der menneskelighet — naturligvis av andre og på andres bekostning».

«Denne verden er nu løpet så full av offentlig ansatte eller politisk engagerte små falske Jesus'er at et anstendig menneske foreløpig må optere for helvede. Ifølge et tibetansk ord skal man kunne ha det tålelig der også hvis man bare forstår å innrette seg».

«Hva er humanisme? Det er at man diskuterer oppdragelsesmetoder mens objektet voldtar og myrder».

«De virkelige forbrytere i vår tid er ikke den vanartede ungdom og de voksne kriminelle elementer, det er de radikale som degger for alt dette for å holde seg ved makten».

«Det var en gang at folkets røst var Guds røst, nu er den Satans røst».

«Man spør seg undertiden selv om de radikale er rene kjettringer. En mere usaklig kamp enn den de fører har man ikke sett. Deres tolerancepropaganda går utelukkende ut på at de ikke må røres. Hallesby utsatte Einar Skavlan til senere, Einar Skavlan ville ha Hallesby stekt med det samme».

«Faktisk er nu tiden i sin kaotiske uklarhet, sin illusionisme, sitt selvbedrag og sin moralske råtteneskap kommet derhen at man kan si: Alt som står i avisene er løgn. Det gjelder virkelig alt, fra politikken, kunsten og det gjelder så langt at selv om for eksempel en virkelig stor kunstner blir rost så er det løgn: det er en løgn der må korrigeres av fremtiden eller av de innviede for å bli sannhet. Saken er at en tid som denne kun kan lyve. Sannheten er blitt noe som må extraheres fra den altomfatende tidsløgn, likesom man destillerer ferskvand av sjøvand».

«Heng triumviratet fra den franske revolusjon: frihet, likhet og broderskap, de er alle tre blitt løgnere og menneskehetsforrædere.

Hva sa De?

Er ikke det radikale frihetsbegrep en frekk løgn, er ikke det socialistiske likhetsprincippet en røverparole, og er ikke broskapstanken blitt middelet til å fremstille smådjelene som englebarn og gjøre oss til brødre i forbrytelse og umoral?»

Fra andre kilder:**Bakgrunnen for dagens Berlin-krise**

Interessant omtale i FRIA ORD om artikkelserie av amerikansk historiker og FBI-mann

Tempelhof flyplass — berømt fra «Luftbroen».

I det svenska ukeblad FRIA ORD henter vi efterfølgende artikkelen, som gir en interessant og tankevekkende bakgrunn for dagens utenrikspolitiske mareritt. Vi gjengir artikkelen på originalsproget, fordi vi synes det er både viktig og nyttig at de nordiske broderfolk kan finne sammen også sproglig:

I vårt land — där den allmänna folkupplysningens organ oförtrutet arbeta med krigshetsens solkiga propagandamaterial — är det som bekant högst odemokratiskt att belysa ansvaret för det läge i Europa, som nu utkristalliseras i Berlinkrisen. Annorlunda är det i de f.d. krigförande länderna i Vest. Där publiceras vetenskapliga verk av historici och militär-experter, som objektivt med stöd av autentiskt material — vilket, om än långsamt och sovrat, frigöres från arkiven — belyser vanvettet i den västdemokratiska krigs-politik, vars bittra frukter mögnat sedan 1945.

Inte minst i USA finner man enskilda personer,

vetenskapsmän och andra, som i statstjänst varit engagerade i kriget och som nu se som sin uppgift att spola bort dimridåerna över krigspolitiken och avslöja de nakna, skrämmande faktan. F. d. tjänstemannen i USA:s säkerhetstjänst, Federal Bureau of Investigation, fil. dr. Dan Smoot, är en av dem, som via regelbundna radioanföranden och i sin veckotidskrift «The Dan Smoot Report» inriktat sig på att påvisa det lika brottsliga som ansvarslösa samspelet med världskommunismen under andra världskriget.

Dan Smoot lämnade år 1942 universitetet i Harvard, där han tagit sin doktors-

(Forts. side 7)

Vidkun Quisling - den norske gáte

Professor Lyder L. Unstads historiske vurdering i Susquehanna University Studies

VIII.

Det nye Quisling-styre av 1942 hadde utseende av en nasjonal regjering for Norge — og det var det som var Quislings mål, men Terboven beholdt sin øverste ledelse. Ikke desto mindre mente Quisling at tiden var inne for ham til å handle og tok fatt med å få nordmennene til å godta «den nye samfunnsordning», dels ved fornuftsmessig påvirkning gjennom mange taler og foredrag og dels ved påtrykk. Det store antall organisasjoner syntes å egne seg godt for hans formål: det var bare å skifte ut lederne så ville de bli inn i nyordningen. Han begynte først med idrettsorganisasjonene, så med lærerne, der neste med de geistlige o.s.v. Men like hurtig trakk medlemmene seg tilbake — de som stod den store masse nærmest, og Quisling ble sittende igjen med navnene og kontorene. Slik anvendelse av tvang med mange arrestasjoner runt omkring i landet forårsaket så megen uro blant folk at det gikk ut over produksjonen. Forvirringen førte til at de tyske myndigheter la en fast bremsende hånd på Quisling og hans hjelbere. Derfor ble han sørgetlig skuffet også på dette området.

I mellomtiden og spesielt etter den tyske invasjonen i Russland blomstret det frem all slags illegal sabotasje og partisanvirksomhet ut over landet, hovedsakelig ledet fra Moskva og de britiske vepnede styrker. Det er innlysende at strenge tyske motforholdsregler ble tatt, og et redselsvelde så ut til å sette inn. Det er meget lite sannsynlig at disse patriotiske partisaner forkortet krigen med en eneste time. Men legenden om hjelp til de allierte under befrielsen av Norge vokste frem.

I disse år var eksilregjeringen og andre norske emigranter opptatt med å skape flere legender og å forberede ulovlige forordninger med det spesielle formål «å ta seg av quislingene» på en temmelig hardhendt måte.

En legende ble laget og spredt av emigrantene i London, at da Stortinget trådte sammen for siste gang i Elverum satte Hambro frem forslag og Stortinget vedtok enstemmig en beslutning som overgav til regjeringen, som snart skulle flykte til London, dets lovgivende funksjoner — noe som ville være helt umulig. Og etter hjemkomsten til Oslo i 1945 sa statsminister Nygaardsvold at «fullmakten har utgjort grunnlaget for regjeringens arbeide og handlinger i disse

MARIA OG VIDKUN QUISLING

fem år». I sannhet betydningsfullt! Men i 1951 avslørte professor Keilhau at han og en annen embetsmann i forståelse med justisminister Wold hadde funnet det opp etter at de kom til London i 1940. Det var således et bedrag. I kraft av denne «fullmakt» laget regjeringen lover og forordninger i den hensikt å likvidere Quisling og hans tilhengere og sympatisører etter krigen, idet de således satte seg ut over en rekke grunnlovsparagrafer (fastsatte dødsstraff, hårde økonomiske

bøter og fengsel, tap av stemmerett o.s.v.).

Disse lover av 1941 og 1942 ble senere tatt opp i «Landsvikloven» (lov for forrædere) av 15. desember 1944, som ble holdt hemmelig inntil tilbakekomsten til Oslo i 1945, da det etter samlede «gamle storting» og den etter samlede Høyesterett antok den i sin helhet. De samme dommere og de samme anklagere som behandlet hans sak og erklærte Quisling og hans meningsfeller skyldige, formulerte også loven av 15. desember 1944.

En annen legende gikk ut på at det storting som ble valgt for en treårsperiode i 1936 fortsatte å eksistere i alle disse år, og disse samme menn trådte etter sammen, som en lovgivende forsamling i juni 1945, innkalt av den tilbakevendte gamle regjering, ikke av president-skapet som loven bestemmer. (Nok en ulovlighet). Imidlertid uttalte i 1942 elleve medlemmer av den høyesterett som hadde fratrudd sine embeter, at stortinget hadde opphört å være til. Det samme sa de fleste medlemmer av emigrantregjeringen, det samme hevdet Hjemmefrontens ledere, og det samme uttalte den juridiske professor Frede Castberg.

Alle de som betød noe var altså enig med Quisling. Dog ikke Hambro, denne forsam-

«Mishandlinger i fenglene og leirene vrillet det av — —»

(Forts. side 7)

Professor Castberg og «rettsoppgjøret»

En skriftveksel mellom major Kjelstrup og professoren om sistnevntes foredrag

En tor vel si at kravene er blitt svært beskjedne med hensyn til objektiv vurdering når en i dagens Norge slår opp den statssonne professor Frede Castbergs nå trykte radioforedrag om det norske «retts oppgjør etter okkupasjonen som et nytt børs på at det hele er i skjonneste orden, eller som NATIONEN skriver i en trespalte overskrift: «Landssvikoppgjøret fulgte rettsstatens prinsipper». Eller at bladets redaktør i 1953 selv var med på å underlegne en oppfordring om at noytrale utenlandske folkerettsskyndige måtte vurdere det vorsje etterkrigsoppgjøret, så er det hyggelig å se at han nu tydeligvis har fått sin samvittighet beroliget ved professor Castbergs hoyst «nøytrale» vurdering.

Vi har ved en tidligere anledning omtalt professor Castbergs foredrag og skal nedenfor bare nevne et enkelt punkt etter NATIONENS omtale av det. På grunnlag av den generelle karakteristikk som der gis skal vi så gjengi en skriftveksel om saken mellom major Kjelstrup og professor Castberg.

I sitt foredrag sa professor Castberg «at man stort sett må ha lov til å si at rettsoppgjøret foregikk under oppretttholdelse av de rettsstatprinsipper og frihetsideer som det norske folk kjempet for under krigen».

Hvorledes professoren kan forsvere denne karakteristikk etter sine egne premisser er det naturligvis vanskelig for andre å fatte. Vi nevner i den forbindelse at han tar avstand fra bestemmelser om solidarisk ansvar, gitt med tilbakevirkende kraft, at han må påberope seg at selvom Landssvikansordningen ikke var så helt i orden, «har Høyesterett i allfall (i sine dommer) hatt for øye å respektere Grunnlovens paragraf 97, som forbryr å gi nye lover tilbakevirkende kraft, til skade for gjernings-

mannen», og at han tydeligvis også tar avstand fra at det finnes en objektiv form for sannhet og rett når han sier følgende:

«Det er klart at rettsoppgjøret etter en seierrik (!) krig alltid vil bli seierherrrens justis. Hvis utfallet av krigen var blitt et annet, ville det så visst ikke blitt noe rettsoppgjør slik som det vi kjenner. Det som var landsføræderi under krigen, ville da ha blitt en fortjenstfull innsats etter de herskendes vurdering etterpå».

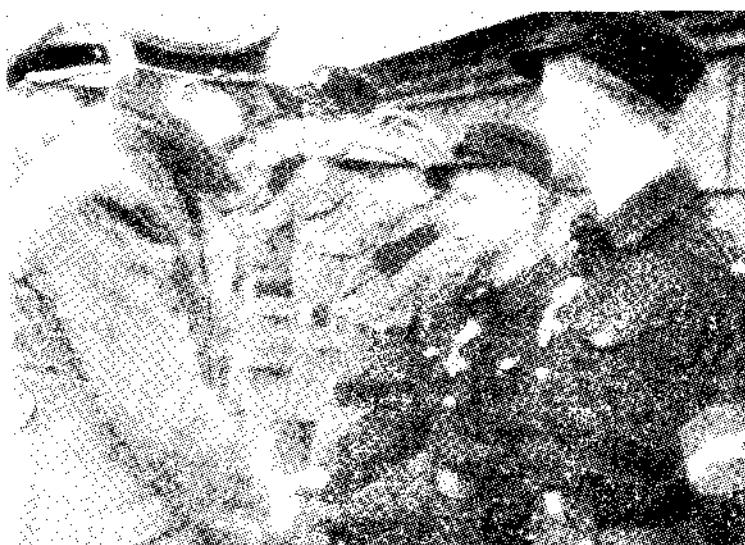
Men, tilbake til skriftvekselen mellom major Kjelstrup og foredragsholderen. Kjelstrup oversendte ham en del materiale til bedømmelse av forholdene, blant annet sin brosjyre «Den norske Kapitulasjon og Krigføringsproblem» og anførte i sin skrivelse:

«Det ville glede mange som er i tvil og gjerne vil la seg overbevise pr. logikk, om De ville supplere Deres foredrag med en epilog, hvor de tar opp de rødmerkede data til behandling, og — hvis De allikevel fastholder Deres konklusjon — forklarer hvordan dette kan gjøres tross de foreliggende, viktige innvendinger.

(Forts. s. 6)

Studier i nutidens fascism

Interessant artikkelserie av Maurice Bardéche i FRIA ORD

Hitlers fall ble desto mere fryktelig som han hadde fått med seg hele folket i sin drøm — —

IV.

Men det fantes noe betydelig mere skjebnesvangert i hitlerismens tyske drøm enn i Mussolinis italienske: den grep på et langt sterkere vis inn i hele den europeiske virkeligheten. Mussolinis fall var på sitt og vis et normalt fall. Slik styrtes en industrileder, en oppfinner. Det var det klassiske, det heroiske fall, Ikaros' nedstyrten fra solflukten. Slik faller menn som har mistet grep på virkeligheten. Men Hitlers fall ble desto mere fryktelig som han hadde fått med seg hele folket i sin drøm, fordi dette tyske folket ble rykket med som en elv bryter isdekket om våren. Katastrofen rammet ikke bare drømmeren selv, den rammet alle.

For det som gjorde Hitler-epoken så enestående — og som i og for seg ikke hadde noe å gjøre med fascismen — var at her ble det germanske kortet spillet ut alene og fremfor alt det germanske menneske alene, med utelukkelse av alle andre. Fascismen som sådan har ingen ting imot den germanske mannen. Den setter han tvertom meget høyt, den erkjenner alle hans fortjenester, men den vil ikke gi ham noen enestående, eksklusiv stilling. Det finnes fra et alminnelig verdenssynspunkt ingen grunn til å gi ham noen slik. For Europa er ikke bare det hellige tyske rikets Europa, det er også Cæsars Europa og Ludvig XIVs Frankrike, og Tysklands nederlag ble først og fremst forårsaket av at det ville virkelig gjøre en historisk chimære, troen på at det tyske menneske alene skulle kunne stanse solen i dens gang.

Alle mistak kommer av dette. «Tyskerne kommer til å tape krigen», sa noen til meg i 1940, «fordi de er et lite folk». Jeg tror også en bare her får søke den virkelige

forsiktig og forstandig måte. Isteden for å anvende politikkens vanlige regler og metoder — med andre ord å handle etter det som er nyttig, det som er mulig, det som er nødvendig — tradte her en biologisk metode frem, noe helt uventet og helt fremmed for den virkelige fascismen.

På denne måte kom den tyskemann ikke til å stå frem for verden som den statelige, usedvanlig dugelig representant for menneskeslekten som han virkelig er, med alle denne menneskearts beundringsverdige fortjenester. — Han nøyet seg ikke med å forsøke å fullende og skolere den modige, dyktige og arbeidsomme menneskerase som hadde vokset på den tyske jord, men han kjente også behov for å konstruere en motsetning til dette tyske menneske, a forme en antitysk type, på samme mate som man formet en tysk, og siden å tilintetgjøre denne antityske type med en vitenskapelig like ufeilbar metode som den med hvilken den kjemiske industri arbeider. Den nasjonalemystikkens skulle benytte seg av vitenskapens harde mekanisme. Man ville konstruere en maskin som ufeilbarlig skulle kunne skille agnene fra hveten. Men det var selvsagt at dette mål ikke kunne nås med en blindmaskin, som i sin funksjon rammet tusenvis av uskyldige og uskadelige personer. Gjennom dette system kom det tyske menneske til å bli helt isolert. Vi på vår side vest for Rhinen beundret energien, ærligheten, offerviljen og tålmodet og tapperheten hos disse storvoksne, blonde tyske menn og soldater, men vi var overbevist om at disse egenskapene også kunne finnes hos en landarbeider på en italiensk campagnan,

(Forts. side 7)

Også de feil som ble begått var en følge av dette. I Berlin fantes det år 1934 42 % jøder innen legeyrket, 48 % blant advokater, 56 % blant de autorisert notariene, 72 % blant meglerne. Av huseierne var 70 % jøder. Ville det virkelig vært så uhørt om en tysk regjering hadde krevet at også et rimelig antall tyskere skulle fa være med i disse yrkesreservater? Ville en med forstand gjennomført politikk med lettelsjer på disse områder virkelig ha kunnet medføre den mellomfolkelige sammensvergelse av organisert hat, om hvis styrke Hitler selv bærer vitnesbyrd? Men nå skjedde intet i den antijødiske ingripen på en

Katastrofen rammet ikke bare drømmeren selv, den rammet alle

Landssvik og høyføræderi må bli gjenstand for straff!

Men ingen trylleformular for hvor langt man kan gå

Det landssvikoppgjør startet sett i staten og frihetsideene.

Landssvikoppgjøret fulgte rettsstatens rettsprinsipper

Sier professor, dr. jur. Frede Castberg

Professor Frede Castberg gjør ny innsats for rettstanken, og bemmes i pressen

o fessor Castberg og «rettsoppgjøret»

(Forts. fra s. 5)

Denne, epilog fra professor Castberg, som ikke er inntatt i det trykte skrift som nå frembys for publikum, lød slik:

«Jeg har mottatt Deres brev av 10. ds. med bilag.

Jeg vil gjerne få lov til som svar bare å henlede Deres oppmerksomhet på følgende, som jeg mener: uomtvistelige folkerettslige forhold:

1) «Krig» eller «krigstilstand» er et folkerettlig begrep. Krigen opphører ikke ved våpenstillstand og heller ikke ved kapitulasjon. Kapitulasjonen er en militær affære. Våpenstillstand er en folkerettlig regjeringsoverenskomst. Det er riktig at krigen opphører dersom den ene stat er opphört å eksistere. Men det ble selvsagt aldri fra tysk side påstått at den norske stat var opphört å eksistere (ved «debellatio»). Det var derimot dette sovjetregjeringen, helt uberettiget, påsto om den polske stat, da sovjetroppene hadde besatt Øst-Polen i 1939.

2) Den tyske regjering trak selv på mange måter konsekvensen av at Tyskland og Norge var i krig, — dette også etter kapitulasjonen i juni 1940. Det er nok å nevne den omstendighet at norske offiserer ble tatt som krigsfanger i august 1943 og ført til Tyskland. Offiserene ble uttrykkelig karakterisert som krigsfanger og ble stort sett behandlet overensstemmende med krigsfangekonvensjonen. At den tyske regjering samtidig på mange måter forsøkte å etablere et samarbeide med Norge basert på det totalt illegale Quisling-regime, kan selvsagt ikke betraktes som en rettslig relevant omstendighet, hvorav skulle følge at krigstilstanden opphører.

3) Den norske regjerings standpunkt var utvetydig allerede i aprildagene. Det ble klart sagt fra til den tyske minister at den tyske invasjonen hadde skapt krigstilstand mellom Norge og Tyskland, og det ble utstedt en rekke provisoriske anordninger, som utvetydig ga uttrykk for at landet var i krig.

Fra London ga Norges lovlige konge og regjering gjennom hele krigstiden gang på gang uttrykk i ord og gjerner for det uomtvistelige forhold at Norge og Tyskland var i krig.

4) Etter Norges grunnlov er det kongen (selvsagt kongen i statsråd) som har rett til å erklære krig til rikets forsvar. Regjeringens standpunkt: at det var krig, må allerede av den grunn være bindende for

norske borgere. Og jeg går ut fra at det overhodet ikke vil falle noen inn å påstå at regjeringen, når landet var i krig, ikke skulle kunne samarbeide med fremmede stater på samme side i krigen, uten å innhente Stortingets samtykke i det okkuperte Norge.

Jeg er klar over at både den ene og den annen av private individer og av statsstjenestemenn kan ha vært i tvil om situasjonen en tid under sommeren 1940. Men hvordan den juridiske situasjon virkelig var, synes jeg det ikke godt kan være noen rimelig tvil om, når man stiller problemet som et rent folkerettlig spørsmål. Og det kunne ikke være lenge etter okkupasjonen før enhver måtte se hvordan sakene lå an. Den norske konge og regjering opprettholdt landets suverenitet og trakk konsekvensen av krigstilstanden, — for så vidt nøyaktig på samme måte som de andre legale eksilregjeringer som hadde sitt sete i London under krigen.

Ærbødigst
FREDE CASTBERG
(sign.)

Hertil svarte da major Kjelstrup følgende, som ikke har foranlediget ytterligere bemerkninger fra professor Castbergs side:

«Jeg takker for utredningen i skriv av 16. ds. angående det folkerettlige forhold mellom Norge og Tyskland under verdenskrigen.

Ingen legmann ville kunne ha noe å bemerke til det ærede Instituts (Professorens svar var skrevet på papir merket Universitetets Institutt for Stats- og Folkerett) syn på saken, hvis dette ble hevdet i fellesskap av de to lands eksperter i jus og folkerett. I den oversendte brosjyre vil De imidlertid se at tyske eksperter som i høy grad er meningsberettigede (Den norske kapitulasjon og Krigsföringsproblemets s. 39: Ministerialrat Schiedermair, s. 62: Professor dr. W. Hübisch og dr. Erler) er av en diametralt motsatt oppfatning.

Det er en kjent sak at selv høyst kompetente jurister kan være under ubevisst innvirkning av subjektive hensyn til f. eks. det nasjonalt hensiktsmessige (jfr. Dreyfusprosesen) eller til opinionsstrømninger. I det foreliggende tilfelle skulle faren for sådant subjektivt feilsyn være størst på norsk side. For Tyskland derimot kunne henvisning til krig eller krigstilstand være et forsvar mot bebreidelser for «radikale Massnahmen» under okkupasjonen.

Det er derfor av særlig psykologisk interesse for stu-

diet av de foreliggende uttalelser om det norske krigsföringsproblem at det er det tyske, negative syn som endog i høy grad støttes ved nærmere granskning av det faktiske forhold m.h.t. statlig norsk krigsdeltagelse. Bare et fåttall norske jurister har oftentlig støttet dette syn, til gjengjeld riktignok særlig kompetente sådanne (høyesteretsadvokat H. Holthe, brosjyrens side 27, note 1. Direktør L. Vogt, brosjyrens side 45, note 2. Høyesteretsadvokat Øvergaard, brosjyrens side 44, note 1).

Saken er således ikke så enkel som det ærede Instituts utredning kan gi inntrykk av. Tvertom er det en juridisk og folkerettlig jungel den lege almenhet har vært henvist til å orientere seg i etter eget beste skjønn, med skjebnesværg feilmuligheter for de som av særlige grunner har måttet trefte normativt valg. Hverken logikk eller kjennskap til lov og rett har her gitt sikert grunnlag for valget. Ren opportunisme ville vært bedre.

Det tvilsmoment som var en uunngåelig følge av den rettslige uklarhet etter regjeringens flukt — og som har vært tillagt avgjørende vekt i favør av mange som ydet okkupanten krigsviktig bistand — skulle veiet så sterkt i favør av de tiltalte i «rettsoppgjøret», at man hadde avstått fra vilkårlig missbruk av subjektiv skyld.

Når selv jurister og ledende, ærekjære offiserer (En general og fhr. kommandant på Akershus ønsket tillykke med legionstiltaket. Selvfølgelig etter beste skjønn og overbevisning om at tiltaket var ikke bare tilstedselig, men fortjenstfullt, istortantall har vært av den oppfatning at deres forhold var nasjonalt i orden og lovmedholdelig, er det hverken juridisk eller moralsk forsvarlig å gjøre et teoretisk utspekulert, men affektbetont og svakt underbygget partipolitisk syn gjeldende som rettsgrunnlag i så hensynsløse former som skjedd.

(Fortsettes)

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

ANNELISE PAROW
TANNINNSETNING
Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - v. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlege
MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Arkitekt
H U S T A D
Bærumsvei 5, Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 - Oslo

Fellesmarked Europa - -

(Forts. fra side 1)

Man kunne da tenke seg at Fellesmarkedet var begynnelsen til en ny europeisk verdensstat som kunne ta konkurransen opp med Russland, og stoppe den russiske ekspansjon i Europa.

Til dette kan bemerkes, at en slik ny verdensstat måtte være selvstyrte med alle de viktigste råvarer. Det måtte være en «økumene». Disse seks stater måtte derfor eventuelt få sine afrikanske besidder med inn i det nye samveldet. Både Kongo, Sahara, og Algeriet måtte være med, på grunn av nødvendigheten av å kunne disponere råstoffet som uran og olje, og man måtte da gi dem en ny status innenfor det nye verdensrike. Dessuten måtte denne nye verdensstat bygge på et samlende prinsipp. Den måtte i tilfelle vel gå tilbake til det prinsipp som i sin tid omdannet dem fra romerske provinser til selvstendige nasjonalstater, nemlig det nordiske prinsipp.

Frankrike ble i sin tid omgått fra provinsen Gallia til nasjonalstaten Frankrike av den germanske stamme frankerne. Den samme prosess foregikk i Spania under ledelse av vestgoterne, i Italia av østgoterne.

Her støter imidlertid den fremtidige verdensstat på en uoverstigelig hindring, nemlig FN. Denne organisasjonen er bygget opp på den gammel-testamentlige drøm om ett verdensrike med jødefolket som den ledende nasjon.

Denne organisasjonen er derfor prinsipielt mot alle nasjonalstater, — og mot alle sammenslutninger av nasjonalstater. Den vil bygge på geografiske områder, og på individet innen disse områder «uten hensyn til rase», sprog eller religion»; og den ønsker å fremme raseblandingen innen disse områder.

Lignende universalstater har forsørt vært forsøkt dannet før i menneskenes historie. Vi har en symbolisk fortelling i Bibelen om en slik sammenslutning, Babels tårn. Da steg Herren selv ned og «forvirret deres tungemål», og «menneskene holdt opp med å bygge på byen». (I parantes kan bemerkes at fortellingen nu er tatt ut av barnas bibelhistorie!)

Det vil nok gå galt denne gangen også, men først må det megen ulykke til.

FN. hindrer allerede med alle midler dannelsen av en ny europeisk verdensmakt ved å frata Fellesmarkedet dets kolonier. Derved hindrer den markedet i å bli en økumene og hindrer det i å drive selvstendig politikk. Uten at et slikt statsforbund har bensin og uran innen sine egne grenser, kommer det uvegerlig i avhengighetsforhold en-

ten til Amerika eller Russland.

FN. er programforpliktet til å hindre et slikt nytt verdensrike med alle midler, både økonomisk og ideologisk. Det er idag sterke krefter i de europeiske land som ønsker et europeisk verdensrike, men den katolske kirke kan ikke lenger samle dem, og det nordiske prinsipp, som er det eneste samlende prinsipp, er bannlyst av hele den venstre-radikale verdenspresse. Det blir fremstillet som klander-verdig fascism og nazisme.

Det er utvilsomt at de krefter som satte de Gaulle på maktens tinde hadde tenkt seg at han skulle arbeide for å få skapt et middelhavsrike. Og han hadde vel tenkt det selv også, men han møtte uoverstigelige hindringer fra FN. Og istedenfor å rette angrepet mot FN., har han bøyet kne, og nu står kanskje Frankrike påny foran revolusjonen.

FN.s fordømmelse av kolonialismen er en europafiendlig doktrine. Negrene er som kjent ikke i stand til å danne selvstendige nasjonale stater innen en overskuelig fremtid. For å skape og holde sammen en stat, kreves det ikke bare en håndfull ledere med kunnskap fra amerikanske universiteter.

Under Belgia var Kongo i allfall en ordnet stat. Men hva har området blitt under FN.? En kjempemessig forsorgsanstalt, og et slaktehus.

At det er slik FN. virker, og må virke, forstår man lett når man vet hvilke to fine herrer som skapte FN., nemlig Stalin og Roosevelt, og at bare de stater som ville erklaere Tyskland krig, fikk være med i FN. Stalin og Roosevelt ønsket å ødelegge Europa totalt, ved å frata England dets kolonier, og ved å dele Tyskland opp i småstater.

Men den verste forbrytelse FN. gjør er å innbille den europeiske befolkning at den kan forsvere seg mot den russiske aggresjon ved å gi almisser til negrene.

Det er nesten utrolig, men de politiske ledere i Norge tror faktisk at de kan sikre seg mot bolsjevismen ved å gi penger til do i India!

Vi må vel derfor slå fast at skulle en europeisk statsmann makte å danne en ny europeisk verdensmakt ved siden av det halveuropeiske Sovjetsamveldet, så måtte han utføre et virkelig storverk. Og skulle det demokratiske og venstre-radikale og ueuropeiske England komme med i Fellesmarkedet, så kan mulighetene visselig avskrives straks.

O. K.

Den norske gâte -

(Forts. fra side 4)

lings emigrerte president, som da ville tapt sin politiske posisjon og gode innstekt. Han fastholdt den «teori», som han kalte det, at det ene storting består inntil et nytt er valgt, og fortsatte å ignorere stortings forbindelser med tyskerne sommeren 1940. I motsatt fall (under parlamentariske styresett) ville en regjering utgått fra dette storting ikke eksistere og Kongen ville også være satt ut av spillet fordi han ikke kan regjere mere enn 3 uker uten en lovlig regjering (slik som tilfellet var i 1905). Ved tilbakekomsten til Oslo i 1945 seiret Hambros «teori» tilross for at lover og kjennsgjerninger sa det motsatte. Og den juridiske professor Andenæs satte kronen på verket da han erklærte at det var den under utvikling værende rettspraksis (sedvaneretten) som hadde lov-kraft og ikke de skrevne paragrafer i en grunnlov. Således er grunnloven av 17. mai 1814 — den som man feirer hvert år — ute av sagaen. Men trass i alt har det store flertall av folket stemt demokratisk på disse politikere hvert fjerde år siden dengang (ukjent med de faktiske forhold). Disse falske legender og den at Quisling skulle ha hjulpet med den tyske invasjon, er tatt inn i de autoriserte lærebøker for lavere og høyere skoler. Slik fortsetter historieforfalskningens muntre spill.

Sommeren 1945 da «freden fra London» kom, bredte et veritabelt redselsvelde seg over landet. Det rammet nesten hundretusen personer med deres familier. Myndighetene fant det best å ta affære straks mot «quislingene» og deres sympatisører mens massene var patriotisk oppglødet. Anklager, fengsing, rettsforfølgelser, domfellelser, berøring av eindeler, stillinger, arbeide, eindomsrett og borgerrett etc., såvel som 38 henrettelser skyllet som en flodbølge over landet. Men det jevne folk og mindre tjenestemenn ble undtatt fra lovene «made in London» — de som sognet til arbeiderpartiene, som har sittet med makten i stortingen, og dermed med regjeringen, hele tiden siden. Den ledende teolog Berggrav gav sitt besyv med og «beviste» at både Jesus Kristus og St. Paulus var enig i å straffe «quislingene». Som i Stalins land omkring 1937 kunne ingen være trygg for hvem som ble den neste. Mishandlinger i fengslene og leirene vrållet det av og

tragedier i tusentall fant sted. «Den nye kulturs» menn syntes å ha nådd toppen for godt.

Efter å ha ordnet sine papirer og arkiver fremstilte Quisling seg 10. mai som forlangt på politistasjonen i Oslo, idet han ventet å få den behandling som det anstod seg for en nasjonal fører, men dette ble nektet ham. Lagmannsrett og Høyesterett dømte ham til døden for mange anklagepunkter, slik som hensikten hadde vært hos dem som laget «de nye lover».

*

Hermed avslutter vi gjenvisen av professor Unstads interessante historiske vurdering av Vidkun Quisling — «den norske gâte». Det professoren anfører er dokumentert gjennom nøyaktige kildeangivelser, som det imidlertid ikke har vært mulig for oss å gjengi. I stor utstrekning dreier det seg også om bøker og dokumenter som er alminnelig kjent.

STUDIER —

(Forts. fra side 5)

eller rett ut hos en auvergnar.

*

Jeg er fullt klar over at denne analyse lar et vesentlig punkt forblitt uklart. For selv om fascismen som sådan er noe annet enn den tyske nasjonalismen og det biologiske menneskeutvalget, så er like fullt denne avvikende form for fascism — og forblir det — den sterkeste, mest stimulerende, den mest heltemodige åpenbarelse av fascismen, og dette ikke bare for dens fiender, men også for fascistene selv. Og derfor har også denne tyske nazisme med det enhetlige ledede parti, dets SS, dets førerprinsipp, dets autoritære styreform og til en viss grad endog dets raselære tilslutt blitt begreper som er karakteristiske for fascismen og hjelper oss å identifisere den som sådan.

La oss derfor søke å trenge inn i det virkelige vesen hos denne sammensatte foretakelse som for hele verden utmales som et vidunder av ondskap.

Oslo Stigefabrikk

Innneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Skyvestiger oljet m/ eadimerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og heimbare løftetrupper.

Bakgrunnen for Berlin-krisen —

(Forts. fra side 4)

grad på den amerikanske civilisationens historia, för var han under två år knuten FBI. Även efter krigsslutet stannade han kvar i FBI, där han under tre och ett halvt år huvudsakligen arbetade med undersökningar om den kommunistiska infiltrationen i midwests industriliv. Senare var han under två år knuten till FBI-staben i huvudkvarteret i Washington, där han var FBI-chefen J. Edgar Hoovers administrative assistent. Hans verksamhet innan om den amerikanska säkerhetstjänsten har givit honom en djup inblick i det kommunistiska spelet bakom kulisserna, och erfarenheterna som FBI-man jämte hans vetenskapliga skolning utgöra borgen för hans framställning av fakta.

I ett par av de senare numren av sin «Report» upphäller sig dr. Smoot vid Berlinkrisen, varvid han bla. analyserar och redogör för de omständigheter, som ledde till att Stalins röda armé fick ockupera Berlin 1945.

Dr Smoot erinrar om Teheran-konferansen (27 nov. — 2. dec. 1943) mellan Stalin, Roosevelt och Churchill samt upphäller sig i detta sammanhang vid den aktpublication, som i år utgivits av State Departement under titeln «Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers: The Conferences at Cairo and Teheran 1943». Han påpekar härvid, att dr. Donald M. Dozer, en lärde vetenskapsman med lång karriär bakom sig såsom historiker i utrikesdepartementet, i denna av departementet utgivna volym presenteras såsom den, vilken sammanstält källmaterialet i Teheranpappene.

Men dr Dozer förpassades ut ur State Department långt innan Teheran-pappene publicerades, eftersom han i egen skap av vetenskapsmann och amerikansk patriot hävdade, att offentligheten skulle erhålla en fullständig, faktisk redogörelse rörande det kontrollerande inflytanet från kommunister och andra internationella socialister på amerikansk politik.

Dr Dozer framhåller nu, att Teheran-papperna, som de nu publiceras av State Department, äro så styrpade, omredigerade och skummade, att de ha föga likhet med den ursprungliga sammanställningen som han verkställde.

Trots att den officiella boken från amerikanska UD sålunda icke redogör för vad som verkligen skedde i Teheran, kan man — anser dr Smoot om man tar samman-

ställningen som den är, konstatera, hur Stalin dominerade Teheran-konferansen. Roosevelt, som försökte vara munter och charmerande, drog vitsar. Churchill orerade. Stalin förblev kall, fast, konkis och omänskligt grym; och fick vad han önskade. T.o.m. utnämningen av Eisenhower såsom högste befälhavare i väst befanns vara mest tilfredsställande för Sovjetdiktaturen:

Kreml har, från Stalin till Chrusjtjev, varit slösande i sitt beröm över Eisenhoovers vänliga samarbete under de tragiske dagar, när miljontals politiska fångar langades över till Stalin och när nyckelpositionerna i Centraleuropa överlämnades till Sovjets kontroll.

Beträffande specifika överenskommelser ifråga om efterkrigsuppdeleningen och ockupationen av Tyskland upplyser (de publicerade) Teheranpappene endast, att European Advisory Commission — «den europeiska rådgivande kommissionen» skulle utarbeta detaljerna.

I dag, aderton år senare, känner vi till, att EAC faktisk utarbetade de otroliga detaljerna; men hvorför och hur är alltidjämt djupa mysterier.

Vi veta, att Roosevelt och hans militära rådgivare i november 1943 varo ense om att Amerika skulle intaga och ockupera Berlin. Dock, 17 månader senare gjorde vi precis motsatsen.

Under andra världskrigets sista dagar rullade amerikanska nionde armén mot Berlin, mötande föga motstånd och endast uppbromsad av stockningar på landsvägarna genom de civila tyskar, som flydde från ryssarna. Tyska högtalarbilar körde omkring Berlinområdet och beordrade kringströvande tyske trupper att upphöra med motståndet och överlämna sig till amerikanerna. Fyra till fem mil öster om Berlin hade den tyska nationen koncentrerat sina sista krafter och kämpade desperat mot rysserna.

Vår nionde armé kunde ha varit i Berlin inom få timmar, trots att ha behövt gjuta en droppe blod; men Eisenhower beordrade plötsligt halt för vår armé.

Han höll den sittande syslös utanför Berlin under tio dagar, allt medan ryssarna stängade sig fram, mördande, våldtagande, plundrande. Vi skänkte ryssarna kontrollen över östra delen av Berlin — och över allt territorium runt staden.

I söder höll general Pattons styrkor på att bana sig

väg in i Tjeckoslovakiet. När Patton befann sig fem mil från Prag, huvudstaden, beordrade Eisenhower honom att göra halt — beordrade honom att icke godkänna kapitulation av tyska soldater, men att fösa sammen dem till dess ryssarna nådde fram och kunde taga emot deras kapitulation. Så snart ryssarna på detta sätt voro etablerade som Tjeckoslovakiets erövrare, gav Eisenhower order att Patton att dra sig tillbaka.

Förband av tjeckiska patrioter hade kämpat i de västliga arméerna sedan 1943. Vi hade lovat dem, att de skulle kunna delta i befrielsen av deras eget hemland; men vi tilläto dem icke att komma in i Tjeckoslovakiet förrän det var i ryssarnas hand.

Tjeckoslovakiet och amerikanska trupper måste anhålla om Sovjet tillåtelse att få komma till Prag för en segerceremoni — sedan ryssarna hade tillåtits erövra landet.

De vestliga arméerna under Eisenhoovers kommando ringade in omkring fem miljoner antikommunistiska flyktnings och överlämnade dem till Sovjet, som torturerade dem, transporterade dem till slavläger eller mördade dem.

När vi drogo tillbaka våra arméer från östra Tyskland år 1945 för att låta Sovjet ha oinskränkt kontroll över detta område, höll sig våra högsta ledare tysta, medan Sovjet fördrev tio miljoner tyskar från deras hem. Det var en skräckens tid, äldringar svältade ihjäl på vägarna, unga flickor våldtagna i fullt dagsljus på gator och i transportbilar av sovjetiska soldatgäng.

Våra högsta ledare åskådade passivt, hur Sovjet «befriade» Österrike, där enbart i Wien kommunistiska soldater våldtogo mer än ethundratusen kvinnor, många av dem flickor som inte fyllt sju år.

Dessa uttryck för bestialitet, jämför mass-massakrer på män och pojkar, metodisk utsvältning, plundring och förstöring av privategendom, skedde överallt i de sovjetiska ockupationszonerna — vid samma tid som Harry Truman talade om Stalin som «good old Joe» och general Eisenhower drack skål med och mottog medaljer, som förlänades honom av hans sovjetiska vapenbröder.

Allt detta ägde rum efter som vi avhöll oss från att göra det som hade varit mycket lätt för oss — och det som våra högsta ledare

(Forts. side 2)

Politikernes svindel - -

(Forts. fra side 1)

Franklin Knudsen, som var hans gode venn trass i forskjellig oppfatning under okkupasjonen, og som har gitt tillatelse til offentliggjørelse av brevene, er det ganske fantastisk å se at Stortinget i 1947(!) utgir et offisielt dokument hvor en fremdeles påberoper seg denne svindelfullmakten, som aldri er vedtatt.

Men tilbake til Carl P. Wrights uhyre interessante opplysninger. I et brev av 28. januar 1960 skriver han bla.:

«Du sier videre at ansvaret for 9. april er blitt overført på dere, det vil i denne forbindelse si NS. Jeg tror ikke det er riktig. Ganske visst var det en gjengs oppfatning før 45 at mange innen NS hadde forbredt og muligens tilskyndet tyskernes angrep på Norge den 9. april 1940, og årsaken til det tror jeg nok delvis kan skyldes uoverveide uttalelser fra flere NS-medlemmers side. Men alt dette ble jo klarlagt i forbindelse med rettsoppgjøret, særlig saken mot Quisling. Han ble under rettsprosessen faktisk frikjent for å være årsak til det. Og, som så vidt jeg nu husker, også Johan Scharffenberg har gitt klart uttrykk for i en av sine mange artikler.

Du nevner også at Farmand har hyldet Hambro for Elverumsfullmakten. For noen år siden hadde jeg en liten duell med Farmand's redaktør om denne sak, og jeg uttalte at det eneste man kan rose Hambro for under Elverum-møtet, var at han fikk skaffet den daværende regjering et solid grunnlag for å kunne optre som Norges regjering utenfor landets grenser. Hambro fikk nemlig vedtatt et tillitsvotum til Regjeringen, og under hele Englands-oppholdet var den norske regjering den eneste regjering for de okkuperte land som kunne vise til et tillitsvotum fra nasjonalforsamlingen før den forlot egen jord. Dette skaffet Regjeringen en glimrende posisjon i England og U.S.A. Til dette svarte Farmand's redaktør meg at det ikke var et tillitsvotum som ble vedtatt på Elverum. Han hadde talt med Hambro om dette som hadde meddelt at det ikke var hans mening å foreslå et tillitsvotum til Regjeringen.

Farmands redaktør forstod den gang ikke at det er stortingsbehandlingens ordlyd og ikke premissene som er avgjørende. Noe som er fastslått av mange domstoler i sin lovfortolkning. Nu, man kan kanskje si at det tillitsvotum som ble gitt på Elverum var av mer negativ natur. Men et negativt tillitsvotum er like meget et tillitsvotum som et positivt. Hambros forslag gikk ut på å henstille til Regjeringen å bli sittende i sine stillinger da den på Elverum, eller rettere sagt Hamar,

stilte sine plasser til disposisjon.

Hva der imidlertid sikkert vil interessere deg mer å høre er følgende: I London hadde jeg en dag en samtale med daværende justisminister, nu høyesterettsjustitiarius, Terje Wold, og jeg påpekte det helt feilaktige i at Regjeringen i sine provisoriske anordninger henviste til Elverum-fullmakten og den og den paragraf i grunnloven. Jeg sa ham at Elverum-fullmakten aldri var blitt votert over, og følgelig hverken vedtatt eller forkastet. Han stusset svært over mine opplysninger, og trakk riktigheten i tvil. Det kunne han selvfølgelig gjerne gjøre. Men hva jeg aldri har forstått, er at han ikke straks sendte et referat av mine uttalelser til stortingspresidenten (Hambro) som da oppholdt seg i Amerika. Da hadde kanskje denne sak på et tidlig tidspunkt blitt oppklart.

Sommeren 1940 (da Wright fremdeles var i Norge) forstod jeg av et svar som Kongen ga Stortings presidentskap i anledning et av de mange forslag i forbindelse med riksrettsforhandlingene (menes vel riksrådsforhandlingene), at Regjeringen umulig kunne ha det stenografiske referat av Stortings forhandlinger på Elverum».

Før vi går videre i Wrights uhyre interessante avsløringer, vil vi peke på den konsekvensen må trekke av det han foran anfører om at Kongen da han traff sin beslutning om ikke å bøye seg for det krav om abdikasjon som Stortings flertall da gikk inn for, svevet i den villfarelse at det faktisk forelå en «Elverumsfullmakt» som gav hans regjering utstrakte og uhørte fullmakter. Wright fortsetter:

«Jeg henvendte meg straks til revisionssjefen i Stortinget og fikk opplyst at samtlige stenogramblokker ikke var blitt skrevet av. Jeg fikk de øyeblikkelig skrevet av og tok flere avskrifter av referatene. De ble forresten skrevet av din gamle kjenning Buster Lund på Grand Hotell i Oslo. Jeg hadde kalt ham inn til meg i den anledning. En av avskriftene fikk jeg sendt over til Regjeringen i London. Da jeg selv kom dit i mars måned 1942 skrev jeg et lengere brev til Hambro og fortalte dette. Han svarte meg at han kjente til det, men beklaget seg sterkt over at hans gjentatte anmodninger til statsminister Nygaardsvold om å få sendt referatet over til seg, ikke var imøtekommet, og ba meg om å få tak i det. Jeg henvendte meg da til Nygaardsvold og ba om å få referatet utlevert. Dette nektes han til å begynne med, men måtte på mitt spørsmål om han virkelig ville nekte meg å få se det jeg hadde fått sendt over til Regjerin-

Litt av hvort fra fjern og nær

MERE SYMPATI FOR POLEN

Kennedy's søstre har nylig vært på besøk i Polen og har laft seg intervjuet av den polske kommunistavisen «Zycie Warszawy». Og dette var hva de sa: «Vær så snill å skrive at etter at vi har lært (det kommunistiske) Polen å kjenne, har vi enda større sympati for Deres land og folk. Vi ville være så takknemlige hvis De ville formidle denne hilsen til Deres lesere». Vi har en svak misitanke om at en stor del av «sympatiene» skyldes det faktum at polakkene i USA er tallrike, godt organiserte og formodentlig representerer langt mere enn Kennedy's lille overvekt i stemmer.

*

DAGBLADETS VENN

DAGBLADET er som bekjent alltid foran når det gjelder å rakke ned på Quislings styre i Norge under okkupasjonen og når det gjelder å klistre etiketten «Quislingregjering» på allehånd kommunistiske landsregjeringer i satellitstatene.

I gamle dage, før okkupasjonen, ble som kjent slike

regjeringer som Sovjetsamveldet fikk til støtte under sitt erobringstøkt mot vesten kalt for Kuusinenregjeringer etter den finske kommunist Otto Kuusinen, som da Sovjetsamveldet overfalt Finland i 1939 dannet en Sovjetvennlig regjering i forståelse med overfallsmennene. Hva mere er, DAGBLADET har tydeligvis bare aktelse til overs for slike Kuusinenregjeringer og for den mann de er oppkalt etter. I allfall skriver bladet en pen liten fødselsdagsnotis om Otto Kuusinen som idag sitter «i ledelsen for det sovjetiske kommunistparti» og som ellers er mye til bra kar. Han har blant annet Leninordenen. Men pussig nok ikke et ord, for ikke å si ondt ord, om de begivenheter som skapte ordet «Kuusinenregjering».

*

PUSSIGE HENDELSER.

Som kjent har Ulbricht-regimet i Øst-Tyskland måttet mure hele Øst-Berlin inne for at ikke storparten av befolkningen der skal stikke av vestover. Det pussige er at dette kan være påkrevet med

en eneste meter mur og piggråd i den anledning siden Ulbrichtpartiet ved valget 17. september fikk 99,6 prosent av de avgitte stemmer og valgdeltagelsen var 98,9 prosent. Hvem i all verden er det som stikker av? For det kan vel ikke være noe i veien med de fri «demokratiske» valg?

*

NYVALG I SØR-AFRIKA

Den sørafrikanske statsminister Verwoerd har fastsatt nyvalg 18. oktober for å bestemme sammensetningen av «folkerådet». En vil gjennom dette valg bevise at den sørafrikanske regjering har en solid folkemening bak seg. Hittil har nasjonalpartiet inkassert tre valgseire på rad og en føler seg sikker på at dette vil bli den fjerde. I 1948 fikk de nasjonale 70 plasser og general Smuts anglofile librale 65. I 1953 fikk de nasjonale 94 plasser, opposisjonen 57. I 1958 forfulgte de nasjonale seiren og fikk 103 plasser mot 53 på motstanderne.

*

TYSKE BILER TIL SØR-AFRIKA

Når vi nevner Sør-Afrika, så kan det ha sin interesse å notere at den tyske Bundesrepublikken er den, største leverandør av biler til Sør-Afrika, med 33,053 vogner siste år. Derved har Tyskland for første gang passert Storbritannia. Efter de siste begivenhetene skulle vi tro at Storbritannia vil sakke enda mere akterut. På sitt område vil naturligvis Norge også gjøre det. For det koster å være kar.

*

AKJA!

NATO's land-, sjø- og luftstridskrefter i Middelhavsområdet har nettopp avsluttet en manøver som hadde fått det illevarslende navn «Sjakkatt II».

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet forøvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt område kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår

Løsselg 75 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgjornr. 10400.

Utgiver A/L Folk og Land

Bergs Assuransebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiensgt. 1 — 44 49 94